



STOP motorvej over Samsø

Nyhedsbrev nr. 34

November/December 2023

Kære bromodstander,

Brotilhængerne er påfaldende tavse for tiden. Det skyldes ikke, at den faste forbindelse over Kattegat er lagt død. Skindød måske. Ikke stendød, desværre. Kattegatkomitéen har siden 2008 lobbyet for at bygge broerne over Samsø, og komitéen består af stærke og formuende erhvervsorganisationer og indflydelsesrige politikere. De vil fortsat optimere Danmarks vækst ved at bygge en fast Kattegatforbindelse og hermed lette transportomkostningerne for erhvervslivet.

Selvom Kattegatforbindelsen ikke er med i regeringens 2030 plan, forsikrer formanden for Kattegatkomitéen Michael Svane, at projektet på ingen måde er opgivet.

Så vi fortsætter kampen, og for tiden følger vi spændt, hvad Folketinget beslutter sig for i.f.m. betonelementfabrikken nede ved Rødby. Den støber tunnelelementer til Femernforbindelsen og skulle efter planerne nedrives, når Femernforbindelsen står færdig. MEN stærke politiske kræfter ønsker at bevare betonfabrikken. De argumenterer for, at der kan spares 6 milliarder kroner, hvis den kan genbruges til støbning af elementer til en fast Kattegatforbindelse. Det du skal lægge mærke til er, at man kun kan spare de 6 milliarder, hvis man vælger at bruge 116 milliarder¹ på at bygge Kattegatbroerne.

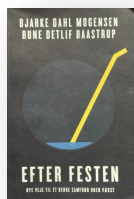
Vi foreslår i stedet, at spare de 116 milliarder. Vi mener, at der er mere brug for pengene til bedre formål. En ny Kattegatforbindelse har intet fornuftigt formål.

Natursyn

Et andet af de stærkeste argumenter imod broerne er de naturødelæggelser, som de vil medføre. Tilhængerne ser tilsyneladende ikke naturødelæggelserne. De har allieret sig med biolog og museumsinspektør Morten Dewald Drøgemüller Hansen (kendt som Morten DD) som vurderer, at hverken Østjyllands, Samsøs, Asnæs' eller Røsnæs' landskaber er natur.

Vores bestyrelsesmedlem Helle Lokdam har set på naturbegrebet, og Helle ser anderledes på spørgsmålet. Det beskrives i næste afsnit, hvor du kan finde gode argumenter imod Morten DD's natursyn.

Efter Helles artikel slutter vi af med at anbefale nogle gode bøger, som du kan ønske dig til jul. Eller give som gaver.



¹ 116 milliarder kroner er myndighedernes skøn. Vores økonomer mener, at pga. stigende rentesats samt stigning i byggematerialernes pris snarere bliver 200 milliarder danske kroner.

Helle Lokdam er advokat og bestyrelsesmedlem i *STOP motorvej over Samsø*. Helle er sammen med Søren Stockmarr² og Lars Bagge Hommel-Nielsen³ aktiv i en juragruppe, som går i dybden med spørgsmål af juridisk karakter i relation til en fast Kattegatforbindelse. Gruppen har tidligere medvirket til, at *Sund og Bælt* måtte trække et rådgivningsudbud tilbage, fordi *Sund og Bælt* ikke havde kompetence til at iværksætte.

Manglende overholdelse af juridiske krav (EU- eller nationale krav) kan blive dødsstødet for Kattegatprojektet.

Et andet dødsstød kan blive det manglende natursyn. Når politikerne og befolkningen får øjnene op for, hvor omfattende naturødelæggelserne bliver. Helles beskriver herunder sine konklusioner.

I Nyhedsbrevet vil STOPMOS' vil bestyrelsesmedlemmer i 2024 uddybe væsentlige argumenter i forbindelse med Kattegatprojektet.

I diskussionen om infrastruktur i Danmark hører man argumentet, at motorveje ikke ødelægger naturen – for konventionelt dyrkede marker er ikke natur! Jeg har endda hørt argumentet, at motorveje er bedre for biodiversiteten, da grøftekanter er bedre for vilde planter og dyr end marker... Allerede fordi en konventionelt dyrket mark kan omlægges til vild natur, er det noget vrøvl!

Hvor bredt dækker ordet/begrebet NATUR egentlig?

Ifølge Den Danske Ordbog er natur *"et geografisk miljø under åben himmel der ikke er skabt af mennesker, og som omfatter bakker, dale, skove, søer, floder osv. samt tilhørende dyre- og planteverden – i modsætning til byer, parker, haver m.m."*

Som eksempler på anvendelsen af ordet nævnes: *"den omgivende natur, den skønne/smukke natur, den vilde natur, den frie natur, den danske natur, nyde naturen, bevare naturen, beskytte naturen"*. Og meget mere. Ordet natur benyttes i rigtig mange sammenhænge.

"Vild natur" defineres som: *"tilstræbt urørt naturområde med hjemmehørende arter og minimal menneskelig indblanding"*.

Ordbog Over Det Danske Sprog definerer natur bl.a. således: *"del af den mennesket omgivende ydre verden, betragtet som den verden, i hvilken menneskene færdes under åben himmel (med skiftende præg efter årstiderne); den umiddelbart synlige del af jordoverfladen med dens forskellige bestanddele (kløfter og bakker, søer og floder osv.) og tilhørende dyre- og planteverden, saaledes som den ses henliggende under åben himmel og i nogen grad overladt til sig selv (om mark, skov, hede osv. modsat have, by, og lignende)"*.

På Samsø er der forskellige naturtyper. Der er strande, strandenge, skove, heder, morænebakker, skår, overdrev – men langt den største del af Samsø er åbne landskaber med dyrkede marker.

Er de åbne landskaber med dyrkede marker natur?

Cykler man rundt på Samsø kommer man igennem bakkelandskaber med grønne marker, levende hegn, grøftekanter, vildt remisser, himmel med sol og skyer, frisk luft, ro, frit udsyn mod en fjern horisont. De fleste vil anse dette for at være en naturoplevelse. Biodiversiteten på de traditionelt dyrkede marker lader utvivlsomt meget tilbage at ønske, og det er et stort problem. Det kan og bør der gøres noget ved, men det ændrer ikke ved, at der er tale om natur.

At denne naturtype ikke er *"vild natur"* er noget andet. Danmark ligger i top i forhold til verdens lande i opgørelsen over, hvor lille en del af det samlede areal, der er vild natur. EU landene er blevet enige om,

² Søren Stockmarr: Bestyrelsesmedlem i både *STOPMOS* og *Kattegatforbindelse nej tak*

³ Lars Bagge Hommel-Nielsen: Bestyrelsesmedlem i *Nej til Kattegatforbindelsen og Højhastighedstog i Vestsjælland*

at i 2030 skal 30 % af landet være beskyttet natur, heraf 10 % strengt beskyttet. Ifølge Danmarks Naturfredningsforening vil Danmark ikke love, at der i Danmark i 2030 kommer mere eller bedre beskyttet natur end i dag! Det er pinligt og uforståeligt, at Danmark sækker agterud, og at regeringen ikke tager problemet alvorligt.

Vi må passe på den natur, vi har og give den bedre vilkår. Naturen og biodiversiteten bør have topprioritet.

At fortsætte med at udbygge motorveje og anden infrastruktur er at gå den gale vej!

Julegaver

Julen nærmer sig, og vi anbefaler et par tankevækkende bøger som julegaver. De kan på forskellig vis bruges i din argumentation mod Kattegatforbindelsen.



Mogensen er cand. polit. og politisk chef i Socialdemokratiet og Bastrup er cand.scient.soc. og direktør i Teknologirådet/Deltager Danmark.

I **EFTER FESTEN**, som udkom i år, argumenterer de for, at der er behov for et opgør med vækst som succeskriterium. Forfatterne tilslutter sig den franske filosof og økonom, Serge Latouche:

“Den, der tror, at en uendelig vækst er mulig i en endelig verden, er enten gal eller økonom.” Latouche, er en af hovedtækerne bag modvækstbevægelsen.

På 224 sider diskuterer forfatterne, hvad der skal til for at vende udviklingen, så klimakatastrofen undgås, og de konkluderer, at der stadig er håb: Men det haster!

Vi håber at forfatternes synspunkter bliver taget alvorligt blandt politikerne, og at det medfører, at ressourcekrævende og klimaskadelige projekter skrinlægges. Som f.eks. Kattegatforbindelsen.

Professor i psykologi Svend Brinkmann har skrevet **TÆNK**, som forsvar for et tankefuldt liv. Han skriver ikke et ord om Kattegatforbindelsen.

Du skal alligevel læse den fordi, der er et interessant afsnit, om det han kalder *bekræftelses-bias*, og der kan vi bromodstandere måske lære noget. Brinkmann skriver: **“Vi har blandt andet en tendens til at søge og udvælge den information, som bedst understøtter det, vi allerede mener, frem for at inddrage det, der taler imod vores nuværende overbevisning”.**

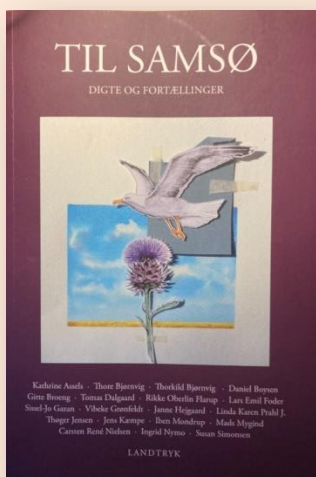
Sagt på en anden måde: Vi skal lytte til brotilhængerne og argumentere ud fra det de siger, og ikke nøjes med at skamme dem ud, fordi de har en anden opfattelse end os.

Og så hylder han amatørerne, som handler ud fra kærlighed til det, de beskæftiger sig med, og ikke på grund af ydre belønning knyttet til penge eller prestige. Modsat de professionelle, som arbejder for en indkomst.

Hvis politikerne og resten af befolkningen fulgte Brinkmanns råd om at tage kritisk, selvstændig og tankefuld stillingtagen til Kattegatforbindelsen, ville projektet blive forkastet. Tænker anmelderen. Brinkmann har også studeret filosofi og præsenterer undervejs mange spændende filosofiske tanker, både fra klassiske og moderne filosoffer.

Bogen er på 192 spændende sider og udkom i 2022.





I **TIL SAMSØ**, som udkom i år, har Thore Bjørnvig bidraget med "ØER". Herunder hans indledende side:

Øerne ligger spredt ud i havet, små duftende universer, mikrokosmosser, fortætninger af kloden, miniaturer af jord og planter og dyr, gentagelser og genopstandelser, scener for liv omkranset af vand til alle sider, blade af livets bog, lukkede kredsløb, punkummer og kommaer og semikoloner, småtegn, knappenålhoveder befolket af engle, cirkler uden centrum med uendelig omkreds og under dem summer elektrisk cirkelns kvadratur.

188 sider for 120 kroner. Kan bestilles på nettet, skriv "TIL SAMSØ" så dukker de relevante oplysninger op.

Jørgen Steen Nielsen er journalist. Han vandt Cavlingprisen i 2003 og Publicistprisen i 2020.

Hans journalistiske liv har været viet den økologiske krise.

"Vejen hjem til Jorden" beskriver klima- og miljøkampens historie fra 1972 (hvor Meadows og andre udgav *Grænser for Vækst*) og til i dag.

Klimaskandaler og klimaaktioner, som har fundet sted i Danmark, beskrives grundigt. Og klimarelaterede EU-regler, de politiske kampe, landbrugsudviklingen, lobbyvirksomhed og fremskridt og tilbageskridt i miljøkampen beskrives udførligt.

En væsentlig pointe er, at fremskridt oftest er initieret af græsrodsarbejde.

Der findes nok ikke en bedre beskrivelse af miljøproblemerne, og bogen burde være pligtlæsning i alle landets gymnasier.

Det imponerende værk er på 422 sider (alene kildehenvisningerne fylder 53 sider). Trods det høje faglige niveau er bogen let at læse, men så kan du jo tage dem i mindre portioner.

Jørgen Steen Nielsen
Vejen hjem til Jorden

Informations Forlag



Svenskeren Jan Lööf har skrevet denne pragtfulde lille historie, som burde være obligatorisk pligtlæsning i ethvert hjem og børneinstitution.

Den handler om Victor, som har det dejligt på sin lille skønne ø.

Men så begår han den fejl at bygge en bro til øen. Det tiltrækker pengemanden Nielsen. Med Nielsen følger huse. Rigtig, rigtig mange huse. Fabrikker, frygtelig trafikstøj, røg og udstødningsgas.

Til sidst flytter Victor fra øen og finder en anden, hvor der er fred og ro. På 28 dejlige sider læser du, hvor galt det kan gå, når man bygger en unødvendig bro. Anbefales alle piger og drenge fra 3 til 100 år.

**Du og din familie ønskes en dejlig jul af STOPMOS' bestyrelse
Anne Grethe, Arne, Helle, Mogens, Peter, Søren og Ulla**